

Utbildningsinspektion i Diö skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1 – 9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Diö skola	2
Bedömningar	2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Diö skola och besökt skolan den 25 – 26 september 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Diö skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Diö skola intervjuades rektorn, representanter för elever och lärare, elevhälsan samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i flertalet årskurser och verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Diö skola

Diö skola	Antal elever
Förskoleklass	11
Grundskola	222
Skolbarnsomsorg	36

Källa: Skolans uppgifter

I Diö skola går eleverna från förskoleklassen till årskurs 9. Skolan är vackert belägen i bokskogen vid sjön Möckeln, cirka en och en halv mil norr om Älmhult. I rektorsområdet ingår även Bokhultets förskola samt ett fritidshem.

Skolans lärare är organiserade i tre arbetslag, förskoleklass – årskurs 5, årskurs 6–7 och årskurs 8–9. Förskoleklass–årskurs 3 har så kallad samlad skoldag tillsammans med fritidshemmet. I årskurs 6 tar Diö skola emot elever från Eneryda och Liatorp.

Bedömningar

Samlad bedömning

Inspektörerna bedömer att Diö skola har en verksamhet som i flera avseenden är välfungerande och ger goda förutsättningar för elevernas lärande. Resurser i form av hög lärartäthet och välutbildad personal borgar för att skolan kan bedriva en verksamhet av god kvalitet.

Elevernas resultat, mätt i betyg, ligger i Diö skola över riksgenomsnittet men skolan bör analysera de stora skillnaderna i resultat mellan flickor och pojkar samt vidta relevanta åtgärder för att ge eleverna likvärdiga förutsättningar i sin utbildning. Ett annat område som behöver förbättras är uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen i de tidigare årskurserna. Andra delar i verksamheten som behöver förbättras är elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen samt elevens val som måste anordnas för att ge eleverna en valbar möjlighet till breddning och fördjupning.

Som ett led i arbetet för en ökad måluppfyllelse bör skolans systematiska kvalitetsarbete utvecklas och kvalitetsredovisningen bör innehålla en tydligare bedömning av måluppfyllelsen. Kvalitetsredovisningen måste också utarbetas under medverkan av elever, och deras vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. Skolan bör säkerställa att kvalitetsredovisningen fungerar framåtsyftande och ligger till grund för verksamhetens utveckling. Rektorn är enligt inspektörernas bedömning väl förtrogen med verksamheten och tar ansvar för skolans utveckling i riktning mot de nationella målen.

Skolan har goda rutiner för att identifiera elevers stödbehov och särskilt stöd erbjuds i olika former. Dock bör skolan öka elevernas möjlighet till stöd i grundskolans alla ämnen. Skolan måste säkerställa att eleverna ges tillgång till den undervisning som krävs för att nå de nationella målen i årskurs 5.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3 § förordning om kvalitetsredovisning).
- Elever medverkar inte i utarbetandet av kvalitetsredovisning, arbetsplan och likabehandlingsplan (4 § förordning om kvalitetsredovisning, 2 kap. 23 § grundskoleförordningen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Företrädare för elevernas vårdnadshavare deltar inte vid utarbetandet av arbetsplanen och ges inte möjlighet att delta i arbetet med skolans kvalitetsredovisning (2 kap. 23 § grundskoleförordningen, 4 § förordning om kvalitetsredovisning).
- Elevers val anordnas inte i enlighet med kraven i förordningen (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Orsakerna till de stora skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat bör snarast analyseras, så att relevanta åtgärder i syfte att ge likvärdiga förutsättningar för elevernas lärande kan vidtas.
- Skolan bör säkerställa att alla elever får inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt tillse att inflytandet ökar i takt med stigande ålder och mognad. Skolan bör medvetandegöra eleverna om målen för deras utbildning.
- Skolan bör öka elevernas möjlighet till stöd i grundskolans alla ämnen.
- Kvalitetsarbetet bör utvecklas så att de uppföljningar som görs sammanställs och analyseras på skolnivå, i syfte att åstadkomma en högre måluppfyllelse.
- Skolan bör utveckla de individuella studieplanerna i enlighet med bestämmelserna i grundskoleförordningen.
- Skolan bör säkerställa att eleverna i de tidigare årskurserna får den undervisning i ämnet teknik som krävs för att nå målen i årskurs 5.

Kunskaper

Resultat och utvärdering av lärandet

Rektorn har enligt läroplanen ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Uppföljningen utgör också ett viktigt underlag för den information som ska ges under utvecklingssamtalet. Ett verktyg för att utvärdera elevernas lärande i Diö skola är de nationella proven i årskurs 5. Skolan utvärderar och analyserar dessa resultat men gör ingen systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Tabell 1: Resultat av nationella ämnesprov åk 5:

Ämne	2005	2006
Svenska	93,33 %	70 %
Engelska	93,33 %	75 %
Matematik	93,33 %	70 %

Källa: Skolans uppgifter

I Diö skola når eleverna i årskurs 9 kunskaper som ligger i nivå med eller något under genomsnittet i riket. Tabell 2 visar att andelen elever som är behöriga till nationellt program i gymnasieskolan år 2006 överensstämmer med riksgenomsnittet. Värt att notera är dock att en betydligt större andel pojkar än flickor är behöriga till nationellt program i gymnasieskolan, en avvikelse som skiljer sig från genomsnittet i riket. Skillnaden i meritvärdet mellan flickor och pojkar i Diö skola är 43,6 poäng, vilket är betydligt högre än riksgenomsnittet 22,6 poäng.

Resultatskillnaderna mellan flickor och pojkar är också mycket stora när det gäller betyget MVG i flera ämnen, där pojkarna i mycket liten utsträckning får betyget MVG. Skolan gör ingen analys av orsakerna till de stora skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat.

Tabell 2: Resultatmått för elever i årskurs 9 åren 2004 – 2006.

	Diö skola			Älmhults kommun			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde	190,5	183,9	204,3	202,4	201,8	205,7	206,9	206,3	206,8
- Flickor	186,3	174,1	226,1	213,8	218,7	216,9	218,1	217,3	218,3
- Pojkar	193,6	189,0	182,5	190,5	186,1	194,8	196,3	195,8	195,7
Andel behöriga till nationellt program	79,2	78,8	90,9	84,5	87,0	90,9	89,6	89,2	89,5
- Flickor	65,0	72,7	86,3	85,6	88,0	91,7	91,1	90,7	90,7
- Pojkar	89,3	81,8	95,5	83,3	86,1	90,1	88,2	87,7	88,3
Andel elever som nått målen i alla ämnen.	64,6	60,6	65,9	73,7	73,6	74,1	75,9	75,5	76,0

Källa: Skolverkets statistik

Tabell 2 visar även att meritvärdet varierat under den senaste treårsperioden, men att värdet för år 2006 blivit avsevärt högre jämfört med föregående år – inte minst flickornas meritvärde har ökat. Tabellen visar vidare att en förhållandevis stor andel elever inte når målen i alla ämnen, även om andelen minskat år 2006, jämfört med de två föregående åren.

Tabell 3: Nationella prov och ämnesbetyg i åk 9 år 2006

	Diö skola			Riket	
	2005	2006	2007	2005	2006
Andel elever som uppnått minst G i svenska					
- nationellt prov		100	100	94,9	96,2
- slutbetyg		100	100	96,1	96,4
Andel elever som uppnått minst G i matematik					
- nationellt prov		86,4	93	87,7	87,6
- slutbetyg		90,9	100	93,2	93,4
Andel elever som uppnått minst G i engelska					
- nationellt prov		95,5	100	95,6	95,5
- slutbetyg		95,5	100	93,9	94,1

Källa: Skolverkets statistik år 2006

Tabell 3 visar att överensstämmelsen mellan andelen elever som uppnått minst G i slutbetygen och på de nationella proven i årskurs 9 är stor i Diö skola, och ligger över riksgenomsnittet. Detta är en indikation på likvärdigheten i skolans betygssättning. Inför utvecklingssamtal och betygssättning träffas lärarna för gemensam diskussion, i avsikt att åstadkomma en likvärdig bedömning och betygssättning. Kommunen har under innevarande läsår inlett ett arbete där lärare från olika skolor ges möjlighet att träffas för diskussioner kring bedömning och betygssättning vid flera tillfällen under läsåret. Eftersom skolans resultat uppvisar stora skillnader mellan flickors och pojkars resultat (se ovan) vill inspektörerna påtala vikten av att skolan gör fortsatta insatser för att öka likvärdigheten i betygssättningen.

Sammantaget gör inspektörerna följande bedömning. Skolan måste kontinuerligt följa upp elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen, särskilt i de tidigare åren, samt analysera resultaten och vidta åtgärder i syfte att öka måluppfyllelsen. Orsakerna till de stora skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat bör snarast analyseras, så att relevanta åtgärder i syfte att ge likvärdiga förutsättningar för elevernas lärande kan vidtas.

Elevinflytande

Av läroplanen framgår att elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet samt att de får ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Detta inflytande ska öka med stigande ålder och mognad. I skolplanen i Älmhults kommun är elevdemokrati ett av de prioriterade målen. Eleverna i Diö skola har ett inflytande via klassråd och elevråd där eleverna tränas att arbeta i demokratiska former. I årskurs 6–9 arbetar elever och lärare tillsammans med att tydliggöra målen för utbildningen medan eleverna i F–5 inte är inbegripna i ett sådant arbete och endast har en diffus kunskap om målen för utbildningen.

Elevernas inflytande över arbetsformer och innehåll i undervisningen varierar mellan ämnen och lärare och inflytandet rör huvudsakligen arbetsformer och redovisningssätt, men mera sällan innehållet i undervisningen. Dock har skolan inlett ett ämnesövergripande temaarbete för årskurserna 6–9, där elever getts möjlighet till inflytande i planeringen av arbetet. Skolan har ingen gemensam strategi för hur elevernas inflytande över lärandet ska utvecklas i takt med stigande ålder och mognad. Inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att alla elever får inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt tillse att inflytandet ökar i takt med stigande ålder och mognad.

En förutsättning för att eleverna ska kunna utöva ett inflytande över undervisningen är att de har kännedom om målen för utbildningen. Av intervjuer framgår det att elevernas kännedom om de nationella målen är knapphändig. Inspektörerna bedömer att skolan bör medvetandegöra eleverna om målen för deras utbildning.

Läroplanen anger att alla som arbetar i skolan ska samverka för elevernas långsiktiga lärande och kunskapsutveckling. Lärarna inom de olika arbetslagen samverkar med varandra och viss samverkan mellan arbetslagen förekommer också. Den samverkan som förskoleklassen och årskurserna 1–3 har med fritidshemmet i så kallad samlad skoldag, berikar elevernas utveckling och lärande.

Särskilt stöd

Enligt skollagen och grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Grundskoleförordningen anger att särskilt stöd ska ges till elever med behov av specialpedagogiska insatser. Sådant stöd ska i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Stödundervisning ska ges om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst ska ha uppnåtts vid slutet av det femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver stöd. Diö skola har goda rutiner för att identifiera stödbehov. Skolan erbjuder elever stöd i klassen inom ramen för lärarnas tjänstgöring. Några av skolans elever får särskilt stöd i sitt skolarbete i en särskild undervisningsgrupp. Skolan har även mindre grupper i svenska, matematik och engelska där elever ges möjlighet att välja studietakt.

Av betygsstatistiken framgår att en förhållandevis stor andel elever i Diö skola inte når betyget Godkänd i alla ämnen. Det specialpedagogiska stödet till elever i behov av särskilt stöd är i första hand inriktat mot svenska och matematik. Inspektörerna bedömer skolan bör öka elevernas möjlighet till stöd i grundskolans alla ämnen.

Bedömning och betygssättning

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling samt muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Alla elever i Diö skola har en individuell utvecklingsplan, vilken används som underlag vid de utvecklingssamtal som lärare, elev och elevens vårdnadshavare genomför en gång per termin. De individuella studieplanerna ska vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. De planer som inspektörerna har tagit del av har emellertid mera karaktären av att beskriva metoder än att vara ett framåtsyftande måldokument och är inte tydligt kopplade till de nationella målen. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla de individuella studieplanerna i enlighet med bestämmelserna i grundskoleförordningen. Se vidare Skolverkets allmänna råd för individuella studieplaner (SKOLFS 2006:10).

Normer och värden

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I likabehandlingsplanen ska planerade åtgärder redovisas och planen ska följas upp varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS:2007:7).

Den 15 oktober 2006 trädde bestämmelser (SFS 2006:1083) i kraft som innebär att likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Den likabehandlingsplan som finns för verksamheten i Diö skola är inte upprättad under medverkan av barnen eller eleverna. Planen är heller inte känd för eleverna. Inspektörerna bedömer att likabehandlingsplanen för verksamheten i Diö skola måste upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna.

I Diö skolas likabehandlingsplan finns exempel på åtgärder som ska vidtas om barn kränker vuxen. Inspektörerna vill påpeka att lagens ändamål avser barn och elever och att arbetsmiljöproblem som rör vuxna i skolan inte bör ingå i en likabehandlingsplan. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

Det förebyggande värdegrundsarbetet på skolan ger goda resultat i form av att flertalet elever känner sig trygga och trivs på sin skola. Skolans senast genomförda enkät och intervjuer med elever bekräftar detta. Om uppgifter om kränkningar framkommer, utreds och åtgärdas dessa omgående enligt uppgift från de intervjuade.

Inspektörerna såg under inspektionsbesöket flera exempel på en lugn och stimulerande studiemiljö. Vid intervjuer framkom det dock att det på skolan förekommer lektioner där eleverna inte har en studiemiljö som främjar lärandet. Skolan är uppmärksam på detta och har vidtagit olika åtgärder i syfte att förbättra studiemiljön. Inspektörerna vill understryka vikten av att skolan säkerställer att alla elever har en god lärmiljö. De ordningsregler som finns på skolan är väl kända för och har upprättats tillsammans med eleverna.

Ledning och kvalitetsarbete

Antalet lärare i Diö skola var enligt Skolverkets statistik läsåret 2005/2006 9,1 per 100 elever. Motsvarande siffra är i kommunen i sin helhet 8,6 och i riket 8,0. Flertalet lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Elevvårdsteamet på skolan består av rektorn, kuratorn, speciallärare samt skol-sköterskan. Skolan har tillgång till specialpedagogisk kompetens genom kommunens resursteam.

Enligt skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och verka för att utbildningen utvecklas. Som pedagogisk ledare har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn i Diö skola har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Av intervjuer framgår det att såväl lärare som elever har ett stort förtroende för rektorn och att rektorn ofta är synlig ute i verksamheten. Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med den dagliga verksamheten och leder verksamhetens utveckling i riktning mot de nationella målen.

Enligt läroplanen ska rektorn ansvara för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Varje skola ska årligen upprätta en kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen. Den ska utarbetas under medverkan av elever, lärare och övrig personal. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. I Diö skola har kvalitetsredovisningen utarbetats under medverkan av lärarna men inte av eleverna och av övrig personal. Elevernas vårdnadshavare har inte getts möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. Det framkommer vid intervjuer att kvalitetsredovisningen för lärarna inte är ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheten kommit i det löpande förbättringsarbetet och enligt lärarna är kvalitetsredovisningen inget aktuellt och levande dokument. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLF5 2006:18) om kvalitetsredovisning.

Kvalitetsredovisningen anger resultat för ämnena svenska, engelska och matematik i årskurserna 5 och 9 medan resultaten i övriga ämnen inte redovisas. Övriga resultat som redovisas i kvalitetsredovisningen ger ingen samlad bild på skolnivå av i vilken mån de nationella målen uppnåtts.

Grundskoleförordningen anger att det för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen ska finnas en arbetsplan. Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Ansvaret för upprättandet och utvärderingen av arbetsplanen vilar på rektorn. Företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare har inte medverkat vid utarbetandet av arbetsplanen för Diö skola.

Sammantaget bedömer inspektörerna att kvalitetsarbetet i Diö skola måste utvecklas så att de uppföljningar som görs sammanställs och analyseras på skolnivå, i syfte att åstadkomma en högre måluppfyllelse. Vidare bedömer inspektörerna att kvalitetsredovisningen tydligt ska ange graden av måluppfyllelse i skolans samtliga ämnen samt analys och förslag till åtgärder för ökad måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen ska utarbetas under medverkan av elever, lärare och övrig personal och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. Företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare måste medverka vid utarbetandet av arbetsplanen för verksamheten.

Tillgång till likvärdig utbildning

Elevens val är en del av undervisningen som är avsedd att ge eleverna en möjlighet till breddning eller fördjupning i något eller några ämnen. Diö skola anordnar inte elevens val. Inspektörerna bedömer att skolan måste anordna elevens val.

Lokalerna i Diö skola är ändamålsenliga för den pedagogiska verksamheten och skolans bibliotek är välutrustat.

Intervjuer med lärare och elever visar att teknik inte får den andel av undervisningstiden som anges i skolans timplan för de tidigare. Denna begränsning gör att eleverna kan få svårt att nå målen för ämnet teknik i årskurs 5. Detta kombinerat med en bristfällig kunskapsuppföljning (se ovan, Kunskaper) gör att inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att eleverna i de tidigare årskurserna får den undervisning i ämnet teknik som krävs för målen i årskurs 5.

Datum	Ort
2007-12-19	Lund

Ingela Jonasson
Ann-Sofi Ericson